

Udebliver tiltalte under den nye domsforhandling i den genoptagne sag, afvises sagen, jf. § 987, stk. 2.

5.2.7. Sager, der omfattes af nyordningen

En udvidet adgang til at idømme frihedsstraf uden tiltaltes tilstedeværelse vil formentlig primært kunne anvendes inden for færdselslovsområdet, hvor en stor del af sagerne afgøres helt takstmæssigt med korte frihedsstraffe. Dette gælder navnlig sager om spiritus- og promillekørsel samt kørsel i frakendelsestiden, hvor udmålingspraksis i de mere hyppigt forekommende sagstyper som udgangspunkt er følgende:

- 1) Spiritus- og promillekørsel:
 - A) 1. gangstiltælde uden skærpende omstændigheder:
 - Promille 2,01 – 2,50: 14 dages hæfte.
 - Promille 2,51 – : 20 dages hæfte.
 - B) 2. gangstiltælde uden skærpende omstændigheder:
 - Promille 0,81 – 1,50: 10 dages hæfte.
 - Promille 1,51 – 2,00: 14 dages hæfte.
 - Promille 2,01 – 2,50: 20 dages hæfte.
 - Promille 2,51 – : 30 dages hæfte.
- 2) Kørsel i frakendelsestiden:
 2. gangstiltælde: 14 dages hæfte.
 3. gangstiltælde: 20 dages hæfte.
 4. gangstiltælde: 30 dages hæfte.

Det er på denne baggrund overvejet at begrænse forslaget til færdselsessager. For imidlertid at skabe mulighed for, at domstolene også i andre sager, hvor tilsvarende forhold gør sig gældende, skal kunne benytte sig af nyordningen, finder Justitsministeriet, at de ændrede regler bør indsættes som generelle bestemmelser i retsplejeloven. Herved bliver der mulighed for at anvende reglerne også i andre mindre, ukomplicerede straffesager, hvor tiltaltes tilstedeværelse ikke findes nødvendig, hvor strafudmålingen ikke giver anledning til tvivl – herunder med hensyn til valget mellem betinget og ubetinget straf – og hvor der alene er tale om frihedsstraf i op til 30 dage.

Bestemmelsen muliggør også, at der udmåles bødestraf i sagen, og tillige at der pålægges erstatningspligt, sker konfiskation eller frakendelse af førerretten. Der kan også afsiges en betinget straffedom med straffastsættelse af frihedsstraf i op til 30 dage. Betinget dom med straffastsættelse af frihedsstraf over 30 dage eller uden straffastsættelse falder derimod uden for nyordningen.

5.2.8. Yderligere forslag

Virkningerne af tiltaltes udeblivelse kan endvidere – i alle straffesager – formindskes ved at forøge mulighederne for at gennemføre afhøring af vidner og syns- og skøns mænd uden tiltaltes tilstedeværelse. Efter den nugældende § 847, stk. 1, kan dette alene ske med forsvarerens samtykke.

En arbejdsgruppe under Dommerforeningen har foreslået, at kravet om forsvarerens samtykke til foretagelse af vidneafhøring udgår.

Justitsministeriet er enig i Dommerforeningens forslag, og lovforslaget er derfor udformet i overensstemmelse hermed (§ 847, stk. 2). Det forudsættes herved, at forsvareren fortsat vil have den samme mulighed og lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet som efter den gældende retstilstand. Forsvareren kan således – hvis afhøringen giver anledning til betænkelighed – protestere imod den.

5.2.9. Forholdet til menneskerettighedskonventionen

Efter Justitsministeriets opfattelse bør det overlades til domstolene og anklagemyndigheden at tilrettelægge behandlingen af de sager, hvor de foreslåede regler kan komme på tale, på en sådan måde, at de nye muligheder for vidneafhøring og afsigelse af udeblivelsesdom i praksis udnyttes bedst muligt, og således at hensynet til retssikkerheden tilgodeses.

Justitsministeriet har i forbindelse hermed tillige overvejet, om den foreslåede nyordning kunne være i strid med menneskerettighedskonventionen. Efter konventionens artikel 6, stk. 1, 1. pkt., har enhver ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden for en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der er oprettet ved lov, når der skal træffes afgørelse angående en mod ham rettet anklage for en forbrydelse. Efter bestemmelsens stk. 3, litra b, skal den tiltalte have tilstrækkelig tid og lejlighed til at forberede sit forsvar.

Spørgsmålet om adgangen til at idømme en tiltalt, der er udeblevet uden lovlig grund, frihedsstraf er bl.a. behandlet af dommer Peter Garde i en artikel i Tidsskrift for Rettsvitenskap 1993, side 5-48. Det konkluderes her, at konventionen ikke er til hinder for, at en udebleven tiltalt kan idømmes straf, herunder frihedsstraf, hvis der er anvendt betryggende tilsigelsesregler, og der findes en tilfredsstillende adgang til anke og/eller genoptagelse. Under hensyn til, at det som nævnt er et led i den foreslåede nyordning, at anklageskriftet skal forkyndes for den tiltalte personlig, og til, at den, der dømmes som udebleven, som ovenfor nævnt kan begære sagen genoptaget, finder Justitsministeriet ikke, at adgangen til i videre omfang at idømme frihedsstraf ved udeblivelsesdom